

Čarovniški recepti

OSTANKI IZ DOBE ČAROVNIC MED LJUDSTVOM. — ČUDNI OBIČAJI NA POHORJU IN V PRLEKIJI. — KAKO SE »COPRA«.

Med ljudstvom so še danes ostanki iz žalostne dobe krutega preganjanja »copernice«. Ne samo na Pohorju, Kozjaku in v Mežiški dolini, ampak tudi drugod najdeš čudne čarovniške recepte za vse vrste mogočih in nemogočih bolezni, težav in spretnosti.

Marsikatera gospodinja se pritožuje, da krave nimajo mleka in še celo tisto, kar ga imajo, nič ne velja. Tega so krive čarovnice. Zoper to coprnijo je pomoč lahka. Kravi moraš na rogu izvrtati 3 luknje, v katere položiš strupeno mišnico in zadelaš vse skupaj dobro z blagoslovljenim drenom. Tudi v prag pred hlevom se mora zabiti blagoslovljen dren. (Sv. Marko.)

Če se pri hiši zaplodijo uši, stenice in grili, se jih lahko odpravi, če kdo ve za pravi pripomoček. Nič drugega ni treba, ko tri izmed njih prijeto, jih zaviti v papir in jim pridati 1 krajcar. Zavitek je treba pustiti v tretji župnji ob poti ležati. Kdor potem ta zavitek pobere in si krajcar osvoji, v tistega hišo se potem gotovo ta nadležen mrčes preseli. (Pohorje.)

Če se hoče kdo nevidljivega storiti, mora v jami, ki še ni bila nikdar od solnca obsijana, opolnoči črno mačko skuhati tako, da meso samo od kosti odpade. Če vzame koščico od tako kuhane mačke v usta, postane nevidljiv. (Mursko polje.)

Nevidljiv postane človek tudi tako: V vodi pod korenjem ima nek ptič gnezdo, katero pa zapazimo samo, ako gledamo v zrcalo in še le iz zrcala v potok. V gnezdu tega ptiča je kamen, ki stori človeka nevidljivega, ako ga v usta vzame. (Prlekija.)

Čarovnice so se storile nevidljive s tvečo, ki jo je imel v roki mrtvec. (Pohorje.)

Na večer pred Jurjevim imajo čarovnice posebno moč. Takrat skrbi vsaka gospodinja, da molznim kravam copernice ne škodujejo. Ta večer se z biči poteka, da se večje preženejo, ker biča se silno boje. Po hišah in hlevih, po vseh vratih škropijo z blagoslovljeno vodo, da se copernicam odvzame moč. Ponekod vse vhode preprežejo s trnjem, da bi jim še tudi na ta način zabranili vstop. Nekateri pa še celo zaklepajo vrata, da nihče ne more v hleve. (Slov. gorice.)

Na Duhovo in po mladih nedeljah vlačijo copernice rjuhe po mejah in pašnikih še predno solnce vzhaja. To delajo tako dolgo, da so čisto mokre od rose. Rjuhe nato iztisnejo in s to roso svojim kravam travo poskropijo, vsled česar ne dobivajo samo izvanrednega haska od svojih krav, nego tudi vsega od onih krav, ki se tam pasejo, koder so rjuhe vlačile. Ako ima čarovnica tudi n. pr. klin ali ročico iz voza one hiše, kateri hoče vzeči hasek od dojbe, treba ukradeni klin samo v tram zabiti, vojo prek njega vreči in mahoma bo od njega priteklo mleko. (Slov. gorice.)

Pred veliko gospojnico ni dobro lan tretji, ker se sicer čarovnice poslužijo pezdinja (odpadkov) in napravljajo točo, ker se v toči najde mnogo las in lanenih odpadkov. (Pohorje.)

Vse čarovnice čelje župnije spoznaš, če stopiš pri polnočnici na stolec, ki se je delal iz 12 vrst leša od Barbare do božiča. (Pohorje.)

Čarovnice imajo posebno mast, ki se z njo namažejo pod pazduho, da polete na hribe, kjer se shajajo. (Pohorje.)

Če pa ima kdo pri sebi štiripersno deteljo, ne more mu nobena čarovnica škodovati in nihče ga ne more slepariti.

Kaj rišejo otroci raznih narodov najrajši?

POVODOM MEDNARODNEGA RISARSKEGA KONGRESA V PRAGI.

Grandiozni mednarodni kongres risanja v Pragi je posvetil posebno pozornost naivnemu, a psihološko zelo zanimivemu udejstvovanju otrok. V posebnem oddelku je velika razstava otroških črtežev in sličic. Tu vidimo, kako rišejo otroci vseh delov sveta od Japonske, Amerike vse do Švedske.

Skrbne roke pedagogov so izbrale posebno značilna otroška dela. Najbolj zanimivi so črteži otrok iz otroških vrtcev in prvih razredov ljudskih šol. Ta deca je še polna naivne enostavnosti.

V splošnem rišejo otroci najrajši pri rodo, potem razne stroje, končno pa hiše, ljudi in živali. Vsa enostavnost in sorodnost ne more prikriti obilo znakov samonikle psihologije in značaja posameznih narodov.

Angleški otroci rišejo najrajši zveri: leve, tigre, krokodile; glavno pobudo in snov daje življenje v kolonijah. Iz domačega življenja jemljejo radi preteklost, tradicijo, ko rišejo stare viteze in junake Dickensovih romanov.

Iz ameriške razstave se vidi, kako duh industrializacije prodira tudi v južno dečo. Ameriški otroci upodabljajo sicer tudi nebotičnike, visoke spomenike, avtomobile in drugo, kar je v Evropi tako tesno združeno s predstavljanjem Amerike, a pri tem nas vendar iznenadijo plakati hladnih črt in geometrijskih oblik, ki izhajajo iz praktičnosti in ne iz občutkov. V splošnem kažejo ameriški črteži tudi velike kontraste: suhoparna in eksotična izražanja brez vsakega prehoda.

Gotova masivnost in ekonomija v barvah se opaža pri slikah nemških otrok in pri severnih narodih. Način življenja in duh naroda najde dosti izraza. Iz Danziga je dosti snovi

in motivov iz ribiškega življenja, mali Dunajčani pa posebno radi rišejo godala in godce.

Zanimivi so slovanski paviljoni. Tu je mnogo poezije. Največjo ulogo igrajo motivi iz bajk ter pestri narodni ornamenti, bogati v barvi in obliki. Ornamentalno se udeležujejo zlasti jugoslovanski in češkoslovaški otroci. Zanimive sličice in črtice je razstavila tudi poljska deca. Otroci ruskih emigrantov izražajo radi spomine na dolgo potovanje iz domovine: ladje, vojake itd.

Poetično in eksotično riše japonska deca. Najljubši so ji motivi iz prirode, zlasti rastlinstva. Vidimo pa tudi zanimivo narisana letala in ladje, zraven pa japonske dostojanstvenike »samuraje« v starinskih oblekah.

Mali Švicarji rišejo najrajši gore, pašnike, krave in sploh vse to, kar je središče življenja in posla te dežele. Deco Pariza pa velikomestno življenje očividno duši. Ta deca ne riše stolpov in palač, vozil in ulic, temveč predmete svojih sanj: vrtove, male hišice, cvetlice in sploh to, kar je precej redko v velemestu.

Ta svetovna otroška razstava ima mnogo obiskovalcev v dokaz velikega zanimanja za dečjo psiho.

Pot okrog Amerike na konju

V Chicago je prispel Argentinec Thiffley, ki je l. 1925. odpotoval iz Buenos Airesa z namenom, da na konju napravi pot okrog Amerike. Za seboj ima že 1500 km. Na potovanju predava ter si s tem prideluje toliko, da prehrani sebe in konja. Mož ima to dobro stran, da noče nobene rekorderke slave. Potuje za svojo zabavo.

Sport

BOGAT SPORED JESENSKIH TEKMOVANJ.

Mariborski nogomet je dosegel preteklo sezono formo, v kakršni še ni bil nikoli tekom svojega obstoja. Kvaliteta posameznih moštev zlasti ISSK Maribora ni samo dosegla enakovrednosti z Ljubljano, ki je vsa leta slovenskega nogometa daleč nadkriljevala provinco, temveč je s ponovnimi lepimi zmagami dokazal mariborski nogomet, da zmore z nekaj požrtvovalnosti celo še več! Zavedajoč se tega dejstva so tudi vodstva vodilnih mariborskih klubov poskrbeli za primerne tekme v jesenski sezoni.

Prihodnjo soboto in nedeljo se odigrata v Mariboru dve jako zanimivi tekmi. Iz Gradca prispe enajstotica Sturma, ki se sreča v soboto z Rapidom in v nedeljo z »Mariborom«. Gradčani so trenutno v jako dobri formi. Moštvi SK Maribora in SD Rapida pa sta v nedeljo dokazali, da sta povsem na mestu in da jima niti poletne počitnice niso zranljale slajne kakovosti.

Prva mladina ISSK Maribora bo gostovala v nedeljo v Murski Soboti, kjer odigra prijateljsko tekmo z SK Juro. To srečanje ni prvo. Pred leti sta »Maribor« in »Mura« večkrat igrala. V zanimivih tekmah so ostali dosledno Mariborčani zmagovalci. Letos se je enajstotica SK Mure zopet temeljito pripravila. Ima namreč v svojih vrstah več jako dobrih in nadarjenih igralcev.

Druga mladina ISSK Maribora nastopi v nedeljo proti drugi mladini SD Rapida v predtekmi v Ljudskem vrtu.

Prvo moštvo SD Rapida odide v nedeljo v Celovec, da tekmuje s prvakom Koroške Kärntner Athletik Club-om. To srečanje bo za mariborsko enajstotico primerna preizkušnja moči, kajti ob otvoritvi lastnega igrišča bo Rapid dne 8. in 9. septembra absolutiral dve težki tekmi z SK Ilirijo in ISSK Mariborom.

SK Železničar pošlje v nedeljo svoje prvo moštvo v Varaždin proti Večki, mladino pa v Ljubljano, kjer odigra drugi finale z ilirijansko mladino za pokal SK Ilirije.

MOLNP—službeno.

Na seji dne 20. tm. so bili izžrebani sledeči termini za odigranje tekem za poškodbeni fond, olimpijski dan in jesensko prvenstvo:

Tekme za poškodbeni fond: 30. IX. SK Maribor—SK Svoboda in SD Rapid—SK Železničar na igrišču Rapida. 14. X. Finale.

Olimpijski dan:

25. XI. SK Maribor—SD Rapid; SK Železničar—Svoboda; finale. Igrišče SK Maribora.

Prvenstvene tekme:

7. X. SD Rapid—SK Ptuj; SK Železničar—SK Svoboda. Igrišče SK Železničar. 28. X. SK Maribor—SK Železničar. Igrišče SK Maribora. SK Ptuj—Svoboda v Ptuj. 4. XI. SK Maribor—SK Ptuj; SD Rapid—SK Svoboda. Igrišče SD Rapida. 11. XI. SK Maribor—SD Rapid. Igrišče SK Maribora. SK Železničar—SK Ptuj v Ptuj. 18. XI. SK Maribor—SK Svoboda; SD Rapid—SK Železničar. Igrišče SK Železničar.

V soboto službujoča odbornika gg. Nerat in Ilovar. V nedeljo gg. Kurnik in Breznik.

Hazena Ilirija—Šumadija 11:5 (7:2).

Ilirijanska hazena družina je igrala v nedeljo v Kragujevcu in porazila tamšnjo Šumadijo 11:5 (7:2). Občinstva je bilo na tekmi okoli 1000!

Svetovne ženske igre 1930. v Pragi.

Mednarodna zveza ženskih športov je določila, da priredi prihodnje igre l. 1930. v češkoslovaški prestolici. O priliki letošnje olimpijade je že bil sestavljen podoben načrt in spored. Glavni program obsega: tek 100, 200, 800 m, 4×100 m, skok v višino in v daljavo, met krogla, kopja in diska ter tek z zaprekami 80 m. Razen tega bo na dnevnem redu še tek

60 m in trojna borba (100 m, skok v višino in met kopja). Doslej je bila pri ženskih svetovnih igrah še vedno velika Britanija najuspešnejša. L. 1922. sta bila v Parizu na drugem in tretjem mestu Amerika in Francija, l. 1926 pa v Göteborgu Francija in Švedska.

Svetovno prvenstvo v nogometu.

V bodoče se ne bodo vršile nogometne tekme za svetovno prvenstvo več v okviru olimpijade, temveč jih bo prirejala Fifa nezavisno od drugih športnih tekem. Nogometne tekme se bodo odigravale v naslednjih skupinah: 1. Skandinavška, Finska, 2. Estonska, Litva, Lotiška, 3. Španska, Francija, Belgija, Nizozemska, 4. Nemčija, Švica, ČSR, Poljska, 5. Avstrija, Madžarska, Jugoslavija, Italija, 6. Rumunija, Turška, Grčija, Bolgarska, 7. Afrika, 8. Amerika. — Predtekmje po dvojnem sistemu se imajo odigrati tekom prvega leta, zmagovalci skupin bodo igrali odločilne igre na istem mestu.

Študentska olimpijada.

V nedeljo je bil odigran finale za nogometno prvenstvo akademikov. Lahki so premagali Madžare 1:0. Pri tej priliki je prišlo do velikih dejanskih pretepov med fašisti in protifašisti, tako da je moralo sto policistov razgnati razjarjene tekmovalce.

Prebivalci ameriških velemest

Zanimive so najnovejše številke o prebivalstvu ameriških oriaških mest, središč industrije in trgovine. Newyork ima 5 milijonov, 700 tisoč, Chicago 2.700.000, Filadelfija 1.824.000, Detroit 1.023.000 prebivalcev. Potem je 10. mest z nad pol milijona prebivalci in preko 50 mest, od kojih ni nobeno izpod 100.000. Če se Newyorku prištejejo še predmestja, dobimo 8.431.000 prebivalcev. Newyork je največje mesto sveta.

31.709 izstopov iz cerkve

Da Dunaju je tekom enega leta izstopilo 31.709 oseb iz svojih cerkvenih zvez. Od teh je 16.357 moških in 15.352 žensk. Iz katoliške cerkve je izstopilo 28.837, iz protestantske 1410, iz starokatoliške 484, iz judovske 909, iz drugih konfesij pa 69 oseb. K brezkonfesionalcem se je prištelo 28.252 oseb.

Pomanjkanje srčne kulture

Še kaže v pogostih slučajih trpinčenje živali. Očitne surovosti, nad katerimi se je občinstvo zgražalo, smo že večkrat registrirali. Davi se je dogodil podoben slučaj, katerega pa moramo tudi z druge — pravne — strani osvetiti. — Surovi voznik P. A. je tako brezsrčno pretepal svoje konje, da je zatekel gobec in so začele nozdri krvaveti. V službi stoječi stražnik se je zadovoljil samo z golo službeno prijavo, ker očividno ne pozna tozadavnega zakona, ki določa, da se mora trpinčeno živinče, čim varnostni organ na istem opazi krvavenje ali večje rane, oz. poškodbe, izpreči ter oddati na stroške osumljenca v živinozdravniški pregled v svrhu konstatacije poškodb. V predstojećem slučaju se to ni zgodilo, kar je celo občinstvo, ki se je zgražalo nad neprimerno voznikovo surovostjo — kritiziralo. — Podoben slučaj trpinčenja se je dogodil zadnjič na Tržaški cesti. Takrat je stražnik postopal **pravilno**: Aretiral je voznika, konja pa dal odvesti na živinozdravniški pregled v Mestno klavnico. — Trpinčenje živali, ki so človeku potrpežljivi pomočniki pri težkem dnevnem delu, je znak krajne surovosti in pomanjkanja srčne kulture. Isto je tudi z opuščanjem prve pomoči ranjeni živali.

Silna ovira.

— Ali ne bi že bil čas, da se prijaviš za prvi izpit?

— Žal še ne gre. Imam še celo zalogo vizitk z naslovom »stud. jur.«